

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja v Gorici vsak torek in petek opoldne do preklica, Velja za celo leto 12 L, mesečno 1 L, za inozemstvo 16 L. Na naročila brez doposlane naročnine se ne bomo ozirali. Posamezne številke stanejo v razprodaji 20 stotink. Uredništvo: ulica Vetturini 9; uprava: ulica Vetturini 9. — — —

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi, katere je treba vnaprej plačati se računajo po dogovoru. — Izdaja konsorcij „Goriške Straže“. Odgovorni urednik: Franc Novak. Tiska: „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Vetturini št. 9. — — —

Zmaga goriških Slovencev.

Štirje poslanci zagotovljeni. — V Istri je izvoljen dr. Wilfan. Nezaslišane nezakonitosti in zločinstva pri volitvah v Trstu in v Istri.

RESNA BESEDA.

Primorski Jugoslovenci so povedali Italiji dne 15. maja vse, kar more narod povedati državi, ki je po slučaju vojske in revolucije pripadel državi, ki mu je po zgodovini, gospodarstvu, kulturnih in gospodarskih ustanovah, kakor tudi po narodnosti tuja.

Priznamo tujo državo in uvažujemo jo le, če bo ona imela dovolj resne volje, da bo spoštovala ljudstvo Primorja, če bo spoštovala njegove posebne kulturne in gospodarske ustanove, njegove pravice do samolastnega političnega, kulturnega in gospodarskega obstoja in razvoja. Priznavamo dejstvo, a zahtevamo, da tudi Italija prizna našo voljo, ki je dovolj jasno izražena v glasovnicah, ki jih je oddalo slovensko ljudstvo Primorja.

Italija, naj nam da pravice, ki nam gredo kot ljudstvu, ki si je znalo že pod političnim, kulturnim, gospodarskim nasiljem in izkoriščanjem Nemcev in Mažarov priboriti mesto, ki je kolikor toliko odgovarjalo ljudski pravičnosti. Mi zahtevamo red v upravi, red v prometu, red na sodnji, red, red in red — ker smo se na red naučili in nam ni po okusu popolna anarhija in nestanovitnost, ki vlada v Italiji. Italija ni še do danes uredila svoje notranjosti, da bi kot država mogla jamčiti za sigurnost življenja in imetja.

Naša dežela je bila v dveh letih, okupacije izpostavljena nasilstvu arditov, danes je podvržena »narodno prebujenim« fašistom, ki uničujejo življenje in imetje državljanov. In kaj je storila država, da bi uničila te propale elemente in rešila svojo čast, kot država?

Zlorabila je državno silo, da je branila te elemente, da so oni toliko lažje vršili svoje krvavo, nečloveško opravilo, obenem pa rušili tudi državo, ker so rušili red in disciplino, ki je edini temelj za obstoj urejene države.

Zdi se, da je za italijanskega državljanika samo ob sebi umljivo, da pripusti državljanom, da se napadajo, uničujejo, obstreljujejo, kot se streljajo zajci in srne a tiste resne volje, ki jo mora imeti vsak pravi državnik in vsaka resna država, da pravi državnik in vsaka resna država, da ne dopusti prelihanje krvi dokler ni vsega poizkusil, da bi to prelihanje preprečil, pri italijanskem državljanu in v novi državi, ni po do sedanjih izkušnjah pričakovati.

Naše ljudstvo se je naučilo ceniti dragoceno življenje in zahteva od države, da tudi ona ceni življenje vsakega državljan in ne dopusti, da bi življenje državljan palo pod vsako ceno. Bistveni pomanjkljaj v Italiji je, da nima življenje v Italiji svoje vrednosti, kar pa odgovarja zlasti neznosnim gospodarskim razmeram, ki vladajo v tej državi.

Država, ki ne more jamčiti sigurnosti življenja in imetja svojim državljanom, v očeh politično zrelega človeka in zavednega ljudstva, ni država, marveč slučajno tvorba, kaos, ki ni vreden, da bi se ga imenovalo — organizirano državo.

Država, ki dopusti, ne da bi bila k temu prisiljena, da se preliha kri po ulicah, da se uničujejo kulturne in gospodarske ustanove magari tujih plemen in vladi nasprotnih strank, ni država, ker se še ni naučila ceniti, gospodarskih vrednot in dragocenosti človeka, ki ustvarja vse gospodarske in kulturne vrednote.

Država, ki uporablja tako nizka sredstva proti tujim narodnim skupinam in vladi nasprotnim strankam, kot jih je uporabila Italija po svoji vladi proti Jugoslovenem Istre, Trsta, Goriške, proti Nemcem, proti socialističnim in komuni-

stičnim organizacijam, zanika sama svoje bistvo — ki je pravičnost proti državljanom, naj si bo te ali druge narodnosti, te ali one stranke.

Zakon pa mora biti tista sila, zakon je oni center vsake moderne države, ki mora uravnati življenje države, vlade in državljanov. In kaj je v Italiji?

Jugoslovenci Trsta, Istre, Goriške, Nemci, socialistične in komunistične organizacije so bile postavljene izven zakona, za njih ni bilo zakona, ki bi jim jamčil, da imajo svoje pravice kot državljan in da bodo zločinci kaznovani, če napadejo te njihove pravice. Toda kaj se je zgodilo v Italiji, ko so napadali nasilniki naše ljudi, zažigali domove v Istri, strašili in divjali po naši deželi? A oblast jih je branila in ne kaznovala.

Ali 14. maja 1921 se je izkazalo, da »narodno-prebujeni fašizem« ni zaslužil, da bi se ga opevalo, da se je o njem pisalo cele kolone, kot izvanrednem pojavu veličine italijanske kulture in civilizacije, močnega italijanskega duha?

Če je kje zmagal fašizem, zmagal je z nasiljem, z ubijanjem, streljanjem, zažiganjem — tako je zmagal v Istri in v Trstu. Kjer se je gazila volilna svoboda, kjer se je napadala protizakonito človeška osebnost in imetje, kjer so se vršili nad ljudmi in imetjem gorostasni zločini, umori, uboji, nasilstva vsake vrste — tam je zmagal fašizem. Kjer se je gazil zakon, ta osnova moderne države, kjer se je radi tega napadala sama država — tam je zmagal fašizem.

Kjer se je pa kolikor toliko ohranila zakonitost volitev, tam je zmagalo naše slovensko ljudstvo po svojem zrelem, discipliniranem, polnoštevilnem nastopu.

Polom fašizma 15. maja 1921. pri nas na Goriškem in tudi v Italiji, povzročen ne o sili marveč po politični zrelosti našega ljudstva in disciplini kmetijskih in delavskih mas v Italiji, ki so se poslužili volilnega zakona, ki ga je izdala ona ista vlada, ki je iz svoje srede proizvedla to nasilno organizacijo, jo podpirala, branila, je polom in sramota tudi za italijansko vlado in tudi za državo, ki je hotela zlomiti tuje narodne elemente, socialistične in komunistične organizacije potom nasilnega fašizma, ki se je razbil dne 15. maja 1921.

Mi pa kličemo italijanskim državljanom, njim, ki bodo vladali in upravljali Italijo z novim parlamentom, v katerem bodo po svojih zastopnikih zastopano tudi naše slovensko, hrvatsko ljudstvo Istre, Trsta in Goriške: Sprijazniti se morate z mislijo, da smo tu na naši zemlji kompaktno naseljeni, da hočemo ostati in bomo na tej zemlji ostali to, kar smo danes, zato spoštujte našo zemljo, naš jezik, naše pravice — in ne pripravljajte se na okrutno delo raznarodovanja. Zato zahtevamo narodno avtonomijo.

Spoštujte naše ljudstvo in ne delajte poizkusa, da bi spravili to ljudstvo na beraško palico. Zato zahtevamo gospodarsko avtonomijo.

Potrebno je, v interesu države in naše zemlje, da se upoštevajo posebno kulturne in gospodarske prilike te zemlje. Zato mora biti ta zemlja upravljena po ljudeh, ki jo poznajo, ki poznajo njene potrebe, njene zahteve, njeno zgodovino, njeno ljudstvo.

To je direktiva, ki jo mora upoštevati Italija, ki jo morajo ubrati resni politiki Italije, če hočejo biti koristni člani človeške družbe.

IZID VOLITEV.

Goriški okraj.

Občina	Jugoslov.	Komunisti	Socialisti	It. Blok	Popolari	Repubb.
Gorica	674	640	116	1383	238	574
Ajba	299	—	—	1	—	—
Ajdovščina	155	26	—	1	—	—
Anhovo	329	4	—	1	—	—
Avče	127	1	—	—	—	—
Kal	516	4	—	1	—	—
Kamnje	132	—	—	—	—	—
Kanal	372	2	—	5	—	—
Črniče	376	28	—	1	—	—
Čepovan	183	59	—	1	—	—
Deskle	176	27	—	1	—	—
Gabrije	131	8	—	—	—	1
Grgar	203	82	—	1	—	—
Tribuša	169	—	—	—	—	—
Vrtojba	352	124	—	2	—	—
Vogersko	236	—	—	1	—	—
Miren	244	76	—	5	—	—
Dornberg	505	11	—	1	—	—
Opatjeselo	159	121	—	1	—	—
Osek - Vitovlje	246	6	—	—	—	—
Ozeljan	243	2	—	—	—	—
Podgora	210	273	2	6	—	6
Prvačina	290	—	—	2	—	—
Renče	342	173	—	3	—	—
Rihenberg	622	1	—	1	—	—
Ročinj	172	—	—	1	—	—
Sempas	166	59	—	1	—	—
Števerjan	198	221	—	6	—	—
Kojsko	458	11	11	2	—	—
Sempeter	227	27	—	11	—	—
Banjšice	154	19	—	1	—	—
Sovodnje	137	132	—	1	—	—
Bate	185	26	—	—	—	—
Bilje	234	34	—	—	—	—
Dol-Otlica	333	2	—	1	—	—
Gojače	83	24	—	—	—	—
Lokovec	274	33	—	1	—	—
Ločnik	5	265	3	38	131	9
Vel. Žablje	101	—	—	1	—	—
Solkar	275	236	—	3	—	—
Šmartno	392	33	15	4	—	—
Štandrež	208	124	—	2	—	1
Sv. Križ-Cesta	354	66	—	1	—	—
Šmarje	288	1	—	1	—	—
Skrilje	189	33	—	1	—	—
Trnovo	303	33	—	—	—	—
Vrtovin	170	2	—	—	—	—

Gradiški okraj.

Občina	Jugoslov.	Komunisti	Socialisti	Blok	Popolari	Repubb.
Biljana	202	—	61	3	—	—
Capriva	—	125	10	37	121	2
Chiopris	—	25	56	46	76	1
Cormons	32	712	89	173	89	35
Kožbana	168	63	14	15	—	7
Farra	—	212	18	46	48	4
Gradisca	—	314	79	52	112	70
Mariano	—	200	12	51	104	5
Medana	129	—	99	2	—	—
Medea	—	129	37	57	22	15
Moraro	—	85	—	9	57	—
Mossa	—	199	30	13	4	5
Romans	—	238	25	54	94	8
Sagrado	—	139	86	30	58	11
S. Lorenzo - Mossa	—	120	16	14	67	10
Versa	—	87	—	56	23	10

Idrijski okraj.

Občina	Jugoslov.	Komunisti	Socialisti	Blok	Popolari	Repubb.
Dole	224	—	—	1	—	—
Godovič	109	—	—	—	—	—
Idrija	743	67	2	4	—	—
Sp. Idrija	386	4	2	2	—	—
Crnivrh	346	24	—	6	—	—
Vojsko	216	—	—	3	—	—

Postoinski okraj.

Občina	Jugoslov.	Komunisti	Socialisti	Blok	Popolari	Repubb.
Podraga	118	—	—	—	—	—
Zagorje	214	—	—	—	—	—
Šempeter	568	—	—	—	—	—
Št. Vid	346	—	—	—	—	—
Šenožeče	342	11	—	—	—	—
Šturje	325	35	2	2	—	—
Vrhopolje	208	1	—	—	—	—
Vipava	224	67	7	—	—	—
Budanje	161	47	—	—	—	—
Goče	181	6	—	—	—	—
Lože	103	4	—	—	—	—
Planina	157	—	—	—	—	—
Postojna	459	2	—	10	—	—
Prem	350	—	—	—	—	—
Slap	—	—	—	—	—	—
Sv. Mihael	422	6	—	—	—	—
Slavina	416	10	—	—	—	—
Trnovo	695	—	—	—	—	—
Vrabče	191	—	—	4	—	—
Col	216	—	3	—	—	—
Il. Bistrica	148	—	—	—	—	—
Britof	—	—	—	—	—	—
Bukovje	143	2	—	—	—	—
Kneža	555	—	—	—	—	—
Košana	—	—	—	—	—	—
Hrenovice	547	—	—	—	—	—
Jablanica	418	—	—	—	—	—
Podkraj	—	—	—	—	—	—

Sežanski okraj.

Občina	Jugoslov.	Komunisti	Socialisti	Blok	Popolari	Repubb.
Avber	130	2	—	—	—	—
Brje	82	2	—	9	—	—
Brestovica	151	—	5	—	—	—
Kopriva	98	2	—	—	—	—
Komen	285	163	1	—	—	—
Lokev	95	199	—	—	—	—
Dutovlje	181	30	—	—	—	—
Gabrovica	82	34	—	—	—	—
Nabrežina	150	140	—	—	—	—
Naklo	234	8	—	—	—	—
Divača	110	7	—	2	—	—
Pliskovica	135	33	—	—	—	—
Povir	188	56	—	—	—	—
Rodik	107	—	—	—	—	—
Repno	211	7	—	—	—	—
Štanjel	258	—	—	—	—	—
Štjak	187	6	—	—	—	—
Kobjaglava	141	—	—	—	—	—
Skopo	102	5	—	—	—	—
Zgonik	197	76	—	—	—	—
Sežana	182	121	—	14	—	—
Temnica	261	45	—	2	—	—
Tomaj	273	28	—	—	—	—
Veliki dol	72	18	—	—	—	—
Vojščica	166	23	—	2	—	—
Gorjansko	143	23	—	14	—	—
Mavhinje	127	6	—	41	—	—
Baka	—	—	—	—	—	—
Šempolaj	38	55	—	5	—	—
Štorje	204	4	—	—	—	—
Škrbina	99	35	—	—	—	—
Sela	69	12	—	2	—	—
Slivno	37	8	14	8	—	—

Tržiški okraj.

Občina	Jugoslov.	Komunisti	Socialisti	Blok	Popolari	Repubb.
Aiello	—	—	203	60	92	10
Cervignano	—	1	314	198	47	19
Devin	232	50	15	24	—	—
Fiumicello	—	179	323	72	179	83
Fogliano	—	175	10	208	28	1
Grado	—	50	200	85	307	306
Joannis	—	1	75	47	8	—
Monfalcone	—	240	402	344	7	72
Muscoli	—	5	124	67	110	—
Perteole	—	230	—	—	20	—
Ronchi	—	386	178	61	98	61
Ruda	—	25	245	70	30	21
S. Pietro d' Isonzo	—	187	—	13	93	7
S. Vito al Torre	—	3	178	157	39	—
Scodovacca	—	58	61	44	31	8
Terzo	—	201	87	100	23	36
Turriaco	—	210	54	11	39	12
Visco	—	42	14	42	55	1
Tapogliano	—	—	—	70	12	—

Tolminski okraj.

Občina	Jugoslov.	Komunisti	Socialisti	It. Blok	Popolari	Repubb.
Kred	350	—	—	1	—	—
Breginj	276	—	—	—	—	—
Kobarid	247	5	—	8	—	—
Drežnica	249	—	—	—	—	—
Grahovo	347	25	—	—	—	—
Hudajužna	155	—	—	—	—	2
Libušnje	337	—	—	1	—	—
Log	72	—	54	—	—	—
Livek	149	—	—	—	—	—
Čez Soča	64	74	—	—	—	—
Bovec	184	157	—	2	—	—
Žaga	37	87	—	—	—	—
Sv. Lucija	571	8	—	2	—	—
Sedlo	197	—	—	—	—	—
Srpenica	111	1	—	—	—	—
Volče	336	15	—	1	—	—
Soča	120	19	—	—	—	—
Trenta	70	—	—	—	—	—
Tolmin	659	31	—	25	3	3
Cerkno I.	575	—	—	2	—	—
" II.	597	—	—	2	—	—
Idersko	141	—	—	1	1	—
Ponikve	281	—	—	—	—	—
Št. Viska gora	427	—	—	—	—	—
Šebrelje	208	—	—	—	—	—
Trnovo	80	—	—	—	—	—

Trbiški okraj.

Občina	Jugoslov.	Komunisti	Socialisti	It. Blok	Popolari	Repubb.
Žabnica	37	101	—	2	5	—
Malbourget	2	—	41	4	27	—
Lipaljavas	4	52	—	34	3	—
Trbiž	—	—	165	22	29	—
Ukve	44	—	52	6	2	—
Belapeč	1	—	82	5	—	—
Rablje	—	2	168	—	—	—

O izidu volitev nimamo še natančnih števil. Uradno poročilo pride komaj jutri. Precej zanesljivo poročilo pravi, da smo dobili SLOVENCİ 39.068 glasov, komunisti 10.131 glasov, blok 5.858 glasov, socialisti 4.472 glasov, ital. lj. stranka 2.467 glasov in republikanci 1.037 glasov.

Štirje mandati so nam zagotovljeni!

Krvave volitve v Istri.

Vsakogar, ki ima količkaj človeškega dostojanstva v sebi, bi bilo sram zapisati: »Velika zmaga bloka v Istri«, toda tržaskih laških listov že davno več ni sram, zato slavijo to grdo krvavo zmago, ki so jo priborili s pomočjo fašistov in njih revolverjev, bomb, požigov in morij, izsiljevanja in pretenj, z načini, ki govoré proti vsem državnim zakonom, s pomočjo orožnikov in uradnikov.

Le pogledimo številke. Blok je dobil 28.944 glasov. Republikani 2676 glasov. Socialisti 3621 glasov, komunisti 3697 glasov, a Jugoslovni 9852 glasov. Krasno večino imamo samo v Voloskem.

Kaj so storili naši ljudje? Ali so volili za blok? Nikjer, če niso bili z revolverjem prisiljeni. Ljudstvo se ni moglo udeležiti volitev. Samo v pazinščini je ostalo nad 10.000 volilcev doma, tedaj nad dve tretjini. Drugje je bilo po večini isto.

Če bi se bile vršile volitve v razmerah, v kakoršnih bi se morale vršiti, tedaj bi mi morali dobiti tudi v Istri štiri mandate in ne enega samega, namreč dr. Wilfana, kot se je zdaj zgodilo. Na tak način je lahko vstisniti deželi italijanski pečat in oropati ubogo ljudstvo za zastopnike.

Lasje se nam ježijo, ko beremo o grozodejstvih, ki so se izvršile nad našimi ljudmi v Istri. V Marezigah pri Koprju so fašisti metali bombe in streljali na naše ljudi. Nazadnje so enega na cesti ubili. V Opotajju so žugali, da požgejo vasi, če ne bodo volili z njimi. Zastopniku naše stranke so razbili vse. V Barbani so naše ljudi pretepali in jih zapirali v pričo oblasti, ker niso hoteli prodati svojega prepičanja. V Pazinu so fašisti in orožniki napadli naše volilce s samokresi in bombami. V Lindariju so fašisti razgnali volilce s samokresji in bombami. V Poreču je kar sam predsednik volilne komisije volil za volilca, seveda za blok. Tudi v Medulinu so zahtevali, da naj volilci kar odprto glasujejo. V Žminju so orožniki tepli naše volilce. V Pomerju se je glasovalo netajno. V Hreljih so naše ljudi silili z revolverji, da volijo za blok, orožniki so delili glasovnice. Poleg tega so komisije zavračevale začetek volitev in ob peti uri popoldne kar zaključile, četudi je

čakalo še mnogo volilcev. To so samo nekateri slučaj, ki pričajo dovolj jasno, pod kakimi pogoji so se vršile volitve v Istri.

Težko nam je, ko slišimo vse to. Vse naše moči bo treba v bodoče posvetiti bedni Istri, da jo osvobodimo; da bo lahko spregovorila prosto besedo in tedaj gotovo ne bo govorila drugače kot Goriška. Italijanska zmaga je puhla, zgrajena na nasilju, ki bo izginila prvi hip, ko se zrabljajo težke vezi; ki vežejo danes naš rod v Istri. Da se, to zgodi kmalu, v to nam pomagaj Bog!

Volitve v Italiji.

Ko je Giolitti razpisal volitve, si pač ni mislil, da ne bo dobil zaželjene večine, tudi fašisti, ki so napeli vse moči in z bajoneti in bombami terorizirali Italijo, niso pričakovali takega izida volitev.

»Avanti« je napisal na čelo svoje izdaje od dne 17. t. m. »Še enkrat je zmaga socializem.« Vsi, tudi socialisti sami, so pričakovali, da ne bodo dobili mnogo nad 60, a gotovo ne nad 80 mandatov. Volitve so pokazale drugače. One množice, ki so molče trpele, da so jim požigali zbornice, jih morili in pretepali maloštevilni prenapeteži, so stopili na volišče in oddali glasove po svoji vesti.

Danes imajo socialisti že zagotovljenih 115 mandatov, a ni gotovo, da ne bo končni rezultat pokazal števila 130. Manj srečni so komunisti, ti so dobili po celi Italiji le malo glasov; v parlamentu bo sedelo le kakih 15 poslancev.

Ljudska stranka pa je to pot pri volitvah neverjetno napredovala in bo imela več poslancev kot ob zadnjih volitvah. Na Trentinskem so dobili pet poslancev, a socialisti dva.

Na ta način je jasno, da se je Giolitti vrezal v svojih računih in gotovo ni, da bo moral pobrati svoja šila in kopita in iti. To mu listi že napovedujejo. Ne varjamemo, da bo mogel Giolitti dobiti potrebno večino za vlado. Opozicija bo prevelika. Težko, da bi socialisti pozabili na dobre, ki so jih prejeli pod njegovo vlado in ga podpirali.

Čudili smo se še pred malo dnevi socializem, katerih moč je dozdevno slonela le v širokoustnih frazah in v najhujših dneh niso imeli moči, da bi se postavili

niti za svoje. Danes vidimo, da imajo vendarle množice za seboj, zato se nam zdi to še bolj čudno.

Eno dobro pa so storile te volitve, razgalile so fašizem do golega. Danes vidimo, da je to samo skupina ljudi, ki terorizira javnost, a nima nobene zaslombe v ljudstvu. Ves pomp fašistovskih blokov se je razblinil v nič, stranke, katerim so hoteli vzeti mandate, so močne kot poprej. Samo par desetih fašistov bo prišlo v parlament. Bilo je mnogo kokodankanja, a malo jajc, pravi pregovor. Celo po glavnih mestih so blokovci v manjšini.

Ta hip še nimamo vseh števil in ne moremo natančno poročati, koliko teh in koliko onih poslancev bo prišlo v parlament, toda ena je gotovo, da so nad volitvami razočarani najbolj oni, ki so od njih največ pričakovali. Prorokujejo tudi, da bo življenje tega parlamenta kratko. Tega ne moremo vedeti, vemo pa, da je danes fašizem mrtev in se ne dvigne več.

Zločini v Istri.

O mnogih hudih slučajih, ki so se vršili ob času volitev v Istri, smo pisali že v članku o volitvah v Istri. "Edinost" zdaj poroča o novih slučajih. V Boljuncu so pridri fašisti na avtomobilih, streljali in metali bombe; nekega kmeta so pretepli, da se mora zdraviti v bolnišnici. Na cesti so pustili fašisti eno bombo, ki je potem ranila 22-letnega Josipa Korošca, ko jo je hotel odstraniti. V Dekanih so zavlačevali volitev do 10. ure. Glasovalcem so orožniki jemali in vničevali glasovnice ob vhodu. Grozili so s požigom. Od ljudi so zahtevali, naj izobesijo žalne zastave ob priliki pogreba v Marezigah pobitih fašistov. V Čezarjih so zažgali fašisti štiri hiše in ubili enega moža s strelom iz revolverja. V Poreškem okraju so zaprli naše zaupnike. Istotam so tudi preiskovali naše volilce. V Baderni so fašisti obstreljevali z bombami neko hišo in jo potem zažgali. Vas Pomjar pri Sv. Lovreču Pazenatičkem so zažgali.

Dopisi.

— Kneža: Pri nas smo tako srečni, da spadamo pod županstvo Grahovo, kjer nas že veliko let "rihta" tajnik Mauri. To je silno vester gospod, ki obrača "prav pridno in požrvalno" plašč po vetru! On je bil med prvimi, ako ne prvi, ki je dal na uradnih županstvenih ovitkih napraviti tudi italijanski napis: "Comune di Grahovo". Na tej podlagi razvija svoje delovanje dalje. Ko je prišla neka oseba k njemu z uljudno prošnjo za potni list v Italijo, jo je surovo s prestola "svoje mogočnosti" nahlulil, češ: sedaj se ne sme vprašati več po potnem listu, temveč po "pašaportu". Ko mu je dotična oseba povedala, da zna tudi italijansko govoriti, morala je, da je "grozovitega kalabreža" ukrotila, iti klicat na pomoč g. župana, kateri je potem napravil red. E. Je-li po vsem tem kaj čudnega, ako je slavni "zagovornik pašaporta" kar cele čete volilcev izpuščal iz volilnega imenika? — Ko je bila treba klicati naše starčke in otroke, da bi nosili municijo in provijant na Krm, ko je bila treba goniti naše može in fantje po raznih avstrijsko-švabskih frontah, tedaj ni naš novopečeni "Kalabrež" nobenega moža in fanta izgrošil, o vseh je imel najnatančnejše podatke; — sedaj pa, ko se gre za volilno fronto, istih mož in fantov ne pozna več in nima o njih nikakih podatkov, kakor da bi bili vsi rojeni v gorovju Prokletija v Albaniji. — Može in fantje! V kratkem bodo občinske volitve. Takrat dvingnite mogočno svoj jugoslovanski burdovan in zamahnite po starem kafetirju, da bo vedel, po čem je "fondač" na naši želji!

— Iz Rihemberka. Tukajšnje "Kršč. soc. izobr. društvo" je priredilo dne 24. aprila veselico, katera glavna točka je bila igra "Miklova Zala". O zanimanju za igro je pričala mnogoštevilna udeležba od vseh strani, kljub temu, da je kazalo slabo vreme. Igra sama je po današnjih razmerah bila igrana v resnici lepo. Tudi druge manjše vloge niso izostajale. Kako je drama učinkovala priča dovolj to, da je mnogo občinstva jokalo. Hvale vredni so tudi fantje in dekleta, ki so si sami nabavili kostume, ko jih ni bilo mogoče nikjer dobiti, kar pri današnji draginji ni malo. Veliko zahvale zasluži tudi g. kaplan, ki se je trudil pri vajah in vodil predstavo. Pričakujemo od društva še mnogo lepega, in mu kličemo: naprej! Za prosveto in lepoto! — Gledalec.

— Vsem dopisnikom. Tu pa tam dobiva uredništvo dopise, v katerih kdo na dolgo in široko obravnava čisto privatne zadeve, ker je na pr. jezen, ker fantje ene vasi ne puste fantov druge vasi, da bi v ti vasi vasovali ali ker vaše klepetuže ne puste dveh zaljublencev, ki sta morda le prepogosto skupaj, v miru, i. t. d. To so stvari, ki bi bile morda lepa snov za pisatelja, a javnosti ne zanimajo, ker je v tem oziru svet popolnoma enoličen, vas je podobna vasi. Vemo pa, da nam bi isti ljudje ne postali dopisa, če bi pol vasi pogorelo, ali če bi se zgodila še taka

nesreča, niti nam bi ne poročali v kakem kulturnem napredku v vasi. Prostor v listu je skromen in moremo zato priobčevati le res važne in vredne stvari, z dopisi gornje vrste delate samo uredniku včasih jezo, včasih zabavo, včasih pa oboje, sami pa mečete s tem čas in denar v zrak, a ne koristite ne sebi ne drugim. Tedaj: dopisi naj ne bodo samo kratki in s črnolom pisani, ampak tudi pametni!

— Iz Tomaja. Volitve. Dan binkošne nedelje je bil že zjutraj nad vse krasen. Zgodaj zjutraj je že volilna volilna komisija imela delo v polnem teku z gotovostjo, da se bomo poslužili v polni ment, toda eno je gotovo, da so nad volitev, volilcev že dovolj, vedno novi so prihajali — vsak z zavestjo, da vrši veliko narodno dolžnost — mirno, dostojno in brez navadnih opazk, sploh najlepši red. Sleherni naš volilec je čutil pristo-voljno disciplino ter kot tak šel na volišče z geslom: »Strela udari iz višine, na kršilce discipline«. Uspeh ni izostal: od 301 veljavno oddanih glasov je bilo lipovih vejic z »Wilfan« 273, (ostalih 28 komunisti). Naravnost gniljivo je bilo videti šestorico najstarejših v občini — 83 do 90 letnih, ko so zahtevali od svojih prijateljev »lipovo« glasovnico. Njih samozavest in ponos nas je naravnost očaral. Ti starčki, ki so živeli pod absolutizmom Avstrije in bili mladeniči ob revoluciji 1848, dalje bili navzoči ob preporodu Slovencev ob taborih —, so uvideli, da je edino v samopomoči naša rešitev. Z včerajšnjim nastopom so nam dali navodilo, kakšni naj bomo, če hočemo biti njih vredni otroci:

Kakor skala trdno stali.
Zavajanj — groženj nič se bali
Ker njih značaj se ne omaja;
Starčkom našim iz Tomaja
Hvaležna bode Majka Slava.

— Šmartno. Tudi nas so posetili na dan volitev g. fašisti. Pridrli so v vas na avtomobilih v spremstvu karabinijerjev, ter se vstavili sredi vasi. Šli so potem na volišče, kjer so se čudili, da ni njih glasovnic na razpolago volilecem. Predvsem so očitali g. predsedniku, da se tukaj vršijo nezakonitosti in nasilja, češ, da se agitira v predstobi in se vsiljuje glasovnice z napisom Dr. Wilfana in Ščeka, nakar jim je ta hladnokrvno odgovoril, da volišče nima "anticamere" in da njega sploh nič ne briga, kaj se zunaj volišča godi, da naj ga izvolijo pustiti pri miru, ker mora izvrševati svojo dolžnost. Odsli so z volišča, zagotavljajoč volilecem ljubezen do Slovencev in da jim le oni morejo priboriti pravico. Toda brzkone so se teh besed pokesali, kajti poslali so nam z avtomobilom njih glasovnice rekoč: "Razdelite jih med volilce, a bolje za vas, da greste takoj vsi domov". Z avtomobila so pa nam še zakričali in zagrozili: "V desetih minutah se zopet vidimo". Niso mogli zatajiti svoje ljubezni do Slovencev, vendar ni jih bilo več nazaj. Ker pa nismo hoteli odreči njih želji smo porazdelili med volilce njih glasovnice, in ko je zadnji volilec oddal svojo lipovo vejico, smo tudi zapustili volišče. Izid volitev pa je pokazal, kam so prišle glasovnice bloka.

Iz idrijskega volilnega okraja. Volilni boj je končan in sicer zelo časno za nas. Če se pomisli, da je več volilcev odsotnih in se je marsikteri bal priti volit od drugod — saj so notarju Pavpes še isti večer ukazali se vrniti v Logatec, ko je dospel v rojstno mesto tedaj moramo z veseljem konstatirati, da je skoro vsak naš volilec vršil svojo narodno dolžnost.

Italijani sicer menijo, da le duhovščina ali učiteljstvo sili ljudstvo na volišče. Kako se motijo, naj bode le zgled občina Gledovič. Tam ni duhovnika že 2 in pol leta in učitelja že več let ne, a izmed 132. vpisanih volilcev je došlo k volitvi 109 mož. Povod se se vršila volitve mirno, dostojno, celo drenja ni bilo v dvorani, ker je vsak približno preračunal kedaj alfabetično na vrste pride.

V Idriji se se osmelili fašisti, da so volilecem po pošti dostavili svoj tiskan program in svarili voliti narodno. Čudili smo se temu koraku. Saj vendar drugod fašisti preganjajo komuniste ali demokrate, a v Idriji jim je trn vpeti le lipova vejica. In obljubujemo vse mogoče dobrote, naj prej miru potem pa nove ceste in železnice parudarstvo bodo povzdignili in lesno trgovino pospeševali.

Mi pa smo rekli: to so pač pastirski betlehemske! Naj prej naj da vlada to, kar je dolžna, kar je obljubila, potem bomo pričakovali, da še kaj doda. V Idriji ni za časa ital. vlade noben uradni avanziral, tri ali petletnice se ne vpoštevajo, učiteljstvu na ljudski šoli ne vravnajo plač, na realki celo one podpore suplentom ne dajo, katero so splačali množnim slugam, naši pazniki zaman čakajo na tanjeme. Pred 2 letoma so bahoto na velikih plakatih obljubavali, da bodo menjali denar hranilnicam, do danes tega še niso storili, in trgovec in obrtnik potrebujeja posojila, a ga ne moreta dobiti. To naj izvrše, potem bomo lahko pričakovali, da še kaj drugega pride. Naši naivni fašisti menijo, da je naš volilec podoben otroku, katerega mati potolaži, ko se napravlja v sejm: le

priden bodi, ti že prinesem odpustek s sejm. In otrok molči in čaka, kaj donese mati, a ko se vrne, reče, da se že vse odpustke pridnejšim otrokom dali, da za njega ni nič ostalo, bode pa prihodnjič dobil če bode rad ubogal. In otrok potolažen zopet čaka.

V Idriji so fašisti dobili cele 4 glasove. Ako nizko cenimo oglas, papir, pošt-nina in vse kar je bilo treba plačati za njih agitacijo na 600 lir, potem stane eden volilec 150 lir. Malo drag špas, no pa saj si lahko prišpogajo, ko imajo denar.

Gorske občine, kjer ni bilo nobenega shoda se odlikujejo z vdeležbo pri volitvi. Najvišja občina v bivši Kranjski je Vojsko ima 90 $\frac{1}{2}$ %, vdeležencev, Gadovič 82 $\frac{1}{2}$ %. Čast in slava takemu kmetu!!

Iz drugih listov.

"Voce dell' Isonzo" imenuje vse one, ki so glasovali proti bloku, bodisi Slovence ali Furlane, Komuniste ali popolare sovražnike Italije, Slovenci da kre-pene po Jugoslaviji, Furlani pa čakajo na Avstrijo! Potemtakem je cela Goriška en velik sovražnik Italije. Kdo pa je vprizarjal po celi deželi aneksijske slavnosti? Res čudovita je bolezen nekaterih politič-nih otrok, ki vsak neuspeh vržejo na pleča rajne Avstrije. Kako naj bi Slovenci glasovali? Za blok? Niti danes ne vemo, kaj so fašisti pričakovali od nas. Oni se tola-žijo, češ, 15. maja smo izvedeli, koliko sovražnikov imamo. To je res. Samo, da je število še mnogo večje, Gg. fašisti mo-rajo prišteti še one volilce, ki so jih ne-kateri dišni gg. župani in gerenti izpustili iz volilnega imenika in pa one, ki po ne-pravilnem postopanju nekaterih volilnih komisarjev niso mogli po peti uri popol-dne voliti. Čujemo, da so fašisti vložili protest proti volitvam na Goriškem. Čudno! Ali ni število sovražnikov še dovolj ve-liko? Ali mislijo, da se bo čez noč zmanj-šalo? Morda hočejo fašisti resnično, da dobimo mi vseh pet poslancev.

Če hočejo doživeti to, naj kar razpi-šejo volitev znova. Mi bomo vesel, če se oni ne bojijo še ene blamaže, hujše od te.

"Era Nuova", ki je po svojih samo-drških nazorih silno srednjeveška, piše, da so v Kojskem delili volilne ovitke že dan pred volitvami. Mi se prav nič ne čudimo, da vidijo laški listi po tem po-razu ki so ga doživeli na Goriškem, vse narobe, ali pa jim je zamenjal jasen po-gled v resnico dim požarnih hiš in mno-žina prelite krvi v Istri. Bodo že prišli k sapi. V Kojskem se niso delili nikaki vo-lilni ovitki pred volitvami.

Politični pregled.

— Socialisti bodo dobili v bodočem parlamentu 130 mandatov. Oni sami pravi-telj, da 150. Če vštejemo še komuniste, tedaj socialisti res niso mnogo izgubili. Italijanska ljudska stranka bo zastopana po 106 poslancih. Tedaj bo vladna večina približno ista kot poprej. Pridruži se ji sa-mo še 20 fašistovskih poslancev. Če po-mislimo, da so računali fašisti na 50—60 poslancev, razumemo poraz, ki jih je do-letel pri teh volitvah, da ne morejo priti do sapa.

— Poslanci v novih pokrajinah. Na Trentinskem so dobili populari pet, a socialisti dva poslanca. V Bolcanu so do-bili Nemci štiri poslance, v Trstu so do-bili fašisti tri, a komunisti enega poslanca, v Istri je dobil blok pet, a Jugoslovani enega poslanca, na Goriškem je gotovo, da dobimo štiri, a komunisti enega poslanca.

— Nemški listi pravijo o volitvah v rimski parlament, da je prihod sloven-skih in nemških poslancev v rimski pa-rlament zgodovinske važnosti, ker s tem začenja biti Italija podobna stari Avstriji.

Svobodne volitve. "Piccolo", to krasno glasilo naših primorskih Italijanov hoče naslikati sedanje volitve kot silno svobodne in brez vsakega nasilja, kokaže na veliko udeležbo pri volitvah na Goriškem. Seveda pri tem molči o vdeležbi v Istri in deloma tudi v Trstu. Res lepi dokazi so to. Na ta način hočejo Italijani zamolčati in zakriti sramoto, ki se je zgodi-la v Istri.

— Čehoslovaška ne bo posredova-vala glede vprašanja o Gorenji Šleziji. Le če gruč poljskih vstašev prekoračijo češ-koslovaško mejo, bodo razorožene in in-ternirane.

— Čehoslovaški socialisti so se izjavili za tretjo internacijo.

Domače vesti.

Tolmin Italijanom še vedno ne da miru. Zdjaj hočejo zakriti dejstvo, da bi bili prišli v Tolmin fašisti, ampak so bili zastopniki narodnega bloka, ki so šli pogledat, če se vrše v redu volitve v tol-minskem okraju. Če je kdo med njimi u-pisan med fašiste, tega ne vedo. La Voce je pisala še v zadnji številki o ranjencu

fašistu. Saj nam tudi ni znano, če je kdo vpisan med fašiste ali ne, vemo samo, da so se vedli kot člani znane organizacije in že priznanje, da so šli nadzorovat vo-litve, je dovolj jasno, kakšen je bil njih namen; to nam potrjuje dovolj tudi dej-stva, ki so se dogodila. V dopisu napada-jo tudi dekana Rojca, kot da je on vsega kriv. Volitve so pokazale, kdo ima večjo pravico govoriti o Tolminu, on ali pa tisti maloštevilni terorizatorji, ki jih je prineslo kruhoborstvo med naše ljudi.

Pes-varuh, velik, črne dlake, v gla-vi ima belo liso, sliši na ime "Cizor", je ušel od hiše pred poldrugim mesecem. Kdor bi kaj vedel, je naprošen, da sporoči naši upravi, kjer dobi lepo nagrado.

+ Kmetijstvo. Zadruga dobijo pri Hranilnici in posojilnici v Šempetru pri Gorici superfosfata po 50 L. Soitra in mo-dre galice je še nekaj kvintalov na raz-polago v zalogi Goriške zveze (Korso Verdi 32).

+ Zakaj ni zmagal blok na Goriškem? S tem neumnim vprašanjem se pečajo da-nes italijanski listi. Zakaj, Zato, ker ni mogel, ker bi bilo to nekaj protinarav-nega, nezakonitega, da bi dobilo vse za-stopnike par ljudi, ki ne tvorijo večino v deželi in niti ne tvorijo najrazsodnejše, ampak le najsrboritejšo skupino. Naj dol-žijo še tako dejstvo, da niso vstale vse laške stranke v blok, vse nič ne pomaga. Vseh ni za enega poslanca, kot ga imajo komunisti. Škoda denarja in energije, ki jo je blok potrosil za to, da bi si pridobil vsaj najbornejšo zmagico, a ni šlo. Mi, ki smo bili za svojo osebo pesimisti, smo prav imeli, vsaj varali se nismo. Nekateri očitajo bloku nedelavnost. Mi tega ne mo-remo trditi. Še nikoli ni bila Gorica tako zamazana kot je danes z najlepšimi »evi-ve« in s psovskami, da jim ni para. Celo s slikanjem mrtvaških glav in bomb so se poizkušali. Vendar niso mislili, da bo-do ta znamenja tako naglo veljala njim. Morda bi bili v resnici pridobili več gla-sov, če so se bili vzdržali takega delova-nja in se vedli kot poštenjaki.

+ Umrla je Iva Ivančič, učiteljica v Renčah, dne 15. maja. Pokopana je v Dornbergu. N. v m. p.!

+ Sestanek živinozdravnikov. Komi-sarjat za samoupravne pšle goriške de-že je povabil vse okrajne in druge živi-nozdravnike k skupnem sestanku, ki bo v četrtek dne 26. maja t. l. ob 10. uri v prostorih deželnih uradov v Gorici. Po-vabljeni živinozdravniki se bodo pri tej priliki porazgovorili, kako zatirati oziro-ma zdraviti z uspehom kužni katar na spolovilih goveje živine in prešičje kužne bolezni. Kužni katar na spolovilih goveje živine povzroča že dalje časa mnogo skr-bi kmetovalcem cele dežele, prešičje kužne bolezni pa napravijo vsako leto večjo ali manjšo škodo domači prešičje-reji, vsled česar se je batil, da tudi v te-kočem letu ne izostanejo. Pri zatiranju vseh bolezni domačih živali, posebno pa kužnih bolezni, bo ostal vedno vsak u-krep brezuspešen, ako se ne poskrbi in primerno uredi vse živinozdravniško slu-žbovanje in delovanje. V tem oziru je vse primerno urejeno v nižinskem delu de-že, v tem ko je v goratem delu dežele treba tozadevno še mnogo urediti. Po-sebno o tem se bodo imeli porazgovoriti pri navedenem sestanku navzoči živino-zdravniki. Pa tudi druga vprašanja bo treba temeljito obravnavati, kakor n. pr. sestavo posebnega pravilnika med oskr-bovatelji plemenskih postaj za spuščanje bikov. V tem pravilniku naj bi bilo po-sebno natančno izraženo vse ono, kar je neobhodno potrebno, da se obvaruje ple-mensko govejo živino pred kužnim ka-tarjem na spolovilih. Konečno bo treba rešiti tudi vprašanje, kako bi bilo treba umno in praktično uvesti in izvrševati cepljenje prešičev proti kužnim boleznim. Z ozirom na važnost predmeta, ki se bo razpravljalo, se pričakuje, da se udeležijo tega sestanka vsi kolegi, ki vršijo živino-zdravniško prakso v deželi.

Dramatični krožek v Ajdovščini priredi v soboto, dne 21. in v nedeljo dne 22. maja 1921 dramatično-zabavni ve-čer. Na vsopredju je enodejanska "Dva svetova", Ganglova socialna drama iz zbir-ke "Dolina solz". Vsebinska te drame je vze-ta iz sedanje borbe delavstva za svoj ob-stanek in je zelo zanimiva, ker se v njej križata dva različna nazora. Drugi del vsop-reda tvori enodejanska komedija, "Iz deve-te dežele". Vsebinska nas spominja na do-godke v polpreteklosti v avstrijskem dr-žavnem zboru, kjer je vladala obstrukcija. V njej se zrcali tudi duševnost in samo-drštvo Habsburžanov. Ker živimo ravno v razburljivi dobi volitev v parlament, bode gotovo tudi sedanje mlajše volilce zani-malo nad vse "parlamentarno" zborovanje parlamenta v deveti deželi. Saj doba mo-drih carjev in dvornih norcev še ni mi-nula. Ta dva bosta že preskrbela za obilen smeh. Razen teh dveh dejank sta še dva prizora s kupleti na vsopredju, ki je tako različen, da bo vsak obiskovalec našel svoj vžitek. Začetek v soboto ob 8. uri in pol zvečer, v nedeljo ob 5. uri pop. S to pri-reditvijo se zaključuje vrsta lepo uspešnih le-tošnjih predstav.

Stavka železničarjev traja dalje. Bajé je ne bo še konec. Na zborovanjih v Trstu so zadnje dni zopet sklenili, da morajo doseči vse, ali pa začne stavka v celi Italiji. Stavkujoči železničarji so začeli dobivati posojilo.

Tako se odstavljajo naši župani. Bili so pri g. županu iz Standrežu in zahtevali, naj podpiše izjavo, da se naši kmetje vzdržijo volitev. Tega g. župan ni hotel storiti. Drugi dan so mu poslali dekret, da ni več župan. Natančno bomo poročali v prihodnji „Straži“.

Tolminski ranjenci, ki so bili ranjeni ob priliki volitev v Tolminu in leže v bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici so: Klobučar Franc iz Čadrga, star 38 let, Leban Andrej iz Ravne, star 24 let, Leban Ivan iz Tolmina, star 17 let, Fon Josip iz Tolmina, star 30 let, Brešan Oskar iz Tolmina, star 38 let.

Iz Tolmina so izročili za NOS L. 2823, ki so se nabrale v Tolminu: L. 2057; v Ljubljani: L. 265; Poljubini: L. 219; Za Tolmin: L. 164; Zatre: L. 56; Dolje: L. 62. Skupaj L. 2823. G. Šfiligoj iz Brd je izročil za NOS L. 90. Vesela družba v Št. Petru je nabrala L. 50. Rodoljub iz Opatjegasela L. 5. Neimenovani L. 10.

V Dornbergu uprizori mladina pod vodstvom g. A. Vodopivca dne 5. in 12. junija t. l. ljudsko igro v petih dejanjih: „Lovski tat“. — Za avgust se pripravlja nova ljudska igra v treh dejanjih s petjem „Vrag vragov“, vzeta iz domačega življenja. — Odsek.

+ Zgubljeno. Dne 12. t. m. je zgubila na živinskem trgu uboga žena denarico s precejšno svoto denarja in druge listine. Prosi se onega, kdor ga je našel, da ga odda v našem upravištvu proti nagradi.

Brezposeln delavec je zgubil dne 17. t. m. ob 5 uri popol. v ul. Pavia (prej Strazig) ves svoj denar v znesku 103 L. Pošten najditelj je naprošen, da prinese v naše upravištvu proti primerni nagradi, ali naj naznaní svoj naslov.

= Vdeležba pri volitvah v Italiji je bila povprečno tako kot zadnjič, namreč krog 50%. Listi poročajo, da je bila vdeležba pri nas (vštevši Istro) 70%. To je krivično. Ali bi radi zmanjšali kvocijent politične zrelosti našega ljudstva, ali pa pokrili sramoto v Istri in pokazali na »sijajno« vdeležbo, češ da ni bilo nasilja. Na vsak način je to podla, notvarjenje dejstev na zelo zvit način.

+ Dična »La Voce del Isonzo« tudi poroča o dogodkih v Tolminu, a zavije jih po svoje, kot da je prišlo med Tolminskimi Italijani in Slovenci do spora in poboja. Naj nam pove blagorodna »Voce«, kako pride med tolminske Italijane goriški fašist Giacomo Nicosia, ki leži ranjen v bolnišnici poleg Janeza Fona iz Tolmina, Franca Klobučar iz Čadrga, Andreja Leban iz Ravni in Janeza Leban iz Tolmina? Kaj je na ta dan delal v Tolminu? Kako da je on ranjen samo s kamnom, a drugi (eden celo težko) s samokresom? Da, da, če človek govori resnico, je težko delati javno mnenje. Tako bo poročal »Piccolo« in za njim tudi Milanski »Corriere«, ki že prinaša enako zavito poročilo o dogodkih v Istri in v Trstu. Se pač sramujejo resnice in svoje ga barbarizma, zato ga hočejo naložiti drugim na hrbet. Še to: aretirani fašisti so bili takoj izpuščeni na svobodo, neštet naših ljudi pa čaka zaslisanja že mesece in mesece. Justica z dvema obrazoma!

Iz Jugoslavije.

j. Razmerje med Jugoslavijo in Albanijo. Volitve v novi albanski parlament pomenjajo zmago albanskih nacionalistov in poraz strank, ki so iskale svojo zaslombo v inozemstvu. Albansko nacionalistično stranko tvori danes albanska inteligenca, ki se smatra za sposobno, prevzeti v svoje roke upravo Albanije in obenem vzpostaviti prijateljske odnose s svojimi sosedi in to z Jugoslavijo in Grško. Politika albanskih nacionalistov je naslednica politike Esad paše. Od poraza centralnih sil sem so skušali albanski nacionalisti priti z zvezo z jugoslovensko vlado, toda dogodki na jugoslovensko-albanski meji so onemogočali vsak sporazum z jugoslovenske kot tudi z albanske strani. Albanski nacionalisti so sicer vedno poudarjali, da so obmejni dogodki, upadi na jugoslovensko ozemlje posledice inozemskih agitacij, delo elementov, ki jim je na tem, da preprečijo sporazum med obema državama, toda krvave in žalostne izkušnje jugoslovenske vlade so ji vedno narekovale skrajno opreznost. Kdor dobro pozna razmere v Italiji, ta dobro ve, da za obmejne dogodke ne more biti odgovorna nobena albanska vlada, ker so ti dogodki deloma posledica hujškarje, deloma ali skoro bolje rečeno, večinoma posledica obupnih gospodarskih razmer v Albaniji. Zmaga nacionalistov pri volitvah za albanski parlament je dokaz, da je ideja resne in stvarne politike zmagala v najširših albanskih krogih. Zato bi bila sedaj

naloga jugoslovenske vlade, da smatra današnji politični položaj v Albaniji kot podlago za ureditev novih, prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Albanijo.

Razne vesti.

*** Vagon v katerem je bilo podpisano premirje, so shranili v muzeju francoske armade.** V muzeju francoske armade (Aux Invalides) v Parizu so shranili vagon, v katerem je bilo dne 11. novembra 1918. podpisano premirje med Nemčijo in zavezniki. Gre za restavracijski vagon mednarodne družbe spalnih vagonov, ki je bil dan na razpolago maršalu Fochu, vrhovnemu poveljniku medzavezniške vojske na francoskem bojišču. Takoj po podpisu premirja je družba podarila vagon francoski vladi. Vlada ga je sprejela in ga je priklopila k drugim vagonom perdesniškega vlaka. Ko je Millerand bil lani dne 8. decembra v Verdunu, je priletel ravno v tem vagonu pojedino, h kateri so bili povabljeni Poincaré, poslanik Zedinjenih držav Wallace, maršal Foch, maršal Joffre i. dr. Pri tej priliki je Millerand izrazil željo, da bi se ta zgodovinski voz shranil kot narodna svetinja. Ta Millerandova želja se je izpolnila, zgodovinski vagon je že par dni v muzeju francoske armade v Parizu. Po svoji zunanosti ne nudi ta spomenik nič posebnega: je navadni restavracijski vagon, kakršne vidimo pri vsakem ekspresnem vlaku. Notranjo opremo pa so seveda popravili, perdesem so zopet deli v vagon tisto zeleno mizo, pri kateri so sedeli pooblaščenici, ki so premirje sklenili in podpisali. Okoli vagona je razvrščeno vse polno vojnih plenov. Na strehi vagona je napis, kjer se čitajo sledeče besede: »Vagon maršala Focha, v katerem je bilo dne 11. novembra 1918. podpisano premirje«.

Prosveta.

p. Enodejanke, pet krasnih igrice se dobi po L. 3.50 v prodajalni K. T. D. v Gorici, Montova hiša. Priporočamo to knjigo zelo toplo za naša društva, ki bodo prirejela predstave. Knjižica je pripravna tudi kot zabavno berivo za vsakega posameznika.

p. Mladika. Cenjenim naročnikom »Mladike« naznanjamo, da to pot ni mogla iziti radi preoblega dela v tiskarni ob času volitev; izideta dve številki skupaj še pred koncem meseca z bogato vsebino.

Čebelarstvo.

Matica je duša vsega delovanja v panju. Dokler je ta mlada in zdrava, napreduje vse v panju z brzimi koraki, tako, da ima čebelar vžitek že pri opazovanju uspešnega vrvenje.

S starostjo matice pešajo istočasno njene vstrajnosti. Največjo silo izvaja matica prvih 12 mesecev (1. leto) starosti pozneje vidno peša, kar nam priča napredek v panju. Ako opazujemo matico samo, jo vidimo prvo leto prožno in lahko se kretajočo po satovju. Na prvi pogled se kaže svežost na njej. S starostjo pojema vse to in se jo opazi bolj počasno, dlakice po truplu se ji zgubljajo, vsa zunanost kaže staranje. Tu pa tam ohromi na eno, ali drugo nogo, včasih na dve in več. Kaj rade se matice prehlade v starosti, vsled česar postanejo še zajetnejšega zadka, tako da bi človek mislil, da ima posebno vrlo matico, kar pa slab napredek v panju obratno potrdi. Ravno tako se oprimejo starih matic kaj radi krpelj — tj. uši imenovani; katerih se včasih naprti neverjetno mnogo na revno starko.

Glede starosti dočaka matica tri in včasih tudi več let. Ali taka starica je opešana, ki se navadno pri rojenju polizubi ter roj ostane brez matice, pa se povrne v prvotni dom, čakajoč mlade matice. Včasih taka starica kar na suho preleže. Čebele uvidijo splošno slabost v panju, vsled česar zgradijo matično celico, v kojej izgojijo mlado matico, ter staro odstranijo.

Matice ki se izgoje v takih oslavljenih, so manj vredne. Na splošno dokazano je, da ima le iz močnih panjev potomstvo vse vrline na sebi. Kar velja o trojih, je treba upoštevati pri splošnem razmnoževanju matic in ravno tako čebel.

Prava zdrava matica zalega vedno jajčeca navpično na dno celice in to v sredino iste; kar pa pri trotovki — čebeli zapazimo položena jajčeca brez redu, ob straneh celice in tu pa tam po več jajčec v eni celici.

V celico položeno jajčece je prilepjeno na drobnejši konec, iz kojeja se razvija zadnji del ličinke, a glava se razvije iz zunanega konca.

Jajčeca v celicah ogrevajo in negujejo čebelice, te se polagoma nagibajo proti dnu celice in tretji dan že leže na dnu in oživé. To pa bodi si pri jajčicah, ki so namenjena maticam, delavkam ali trotom.

V splošnem se te žuželke naglo razvijajo. Pri vseh treh slučajih oživi že po

tretjem dnevu jajčice v ličinko (črvčka).

Ličinka doraste v normalnih razmerah v 6. dne — ako ima dovolj hrane in toplote. Matična ličinka dobiva veliko več in bolje hrane, vsled česar hitreje napreduje in čez 5 dni je že dorasla, ter neha jesti.

O ličinka doraste, si zamaši svojo celico ter se spremeni v bubo.

Buba se rez 7 dni prelevi v popolno matico, tako da preide od položaja jajčeca do razvitja matice 14 do 14 dni. Čebele so v obliki bube 11 do 12 dni — doraste pa čebela v 20 dneh.

Trotje potrebuje največ časa t. j. 24 dni, da so se razvili iz jajčeca v doraslega trota.

Pri neugodnih razmerah se to zelo na dolgo nategne; zlasti ako so ličinke zapuščene od čebel v času bubne izpremembe. Potem čakajo zadelane, neverjetno dalj časa, kar pa se razume, upliva zelo neugodno na zapuščene sirotke.

Prerado se dogodi, da te zapuščene ličinke, zlasti po prvih dneh, ko so se zadelale; prezebejo in poginejo. Iz enakih slučajev se zamorejo razviti različne bolezni v panju.

Zalega se pa ne prehladi, dokler jo zakrivajo in ogrevajo čebele.

Med tem spreminjanjem matice iz jajčeca dalje se tudi v panju razmerje zelo izpreminja.

O se je panj zelo namnožil s čebelami, nastavljal precejšnje število troto, med katerimi nekateri že izletujejo, tedaj izdelajo čebele več matičnih celic tj. matičnjakov, ki so podobni malim naprstnikom navzdol obrnjenim. Ti matičnjaki niso vsi istočasno dogotovljeni. Pravilno je eden pred dovršen in v ta zaleže stara matica jajčeca.

Dva, tri dni pozneje zaleže matica v naslednje, po tistem redu, kakor so dogotovljeni. Matičnjakov je v panju nedoločena množina — lahko 5, 10 in več.

V tem času se vse razvija po naravnem pravilu. Iz prvega jajčeca v matičnjaku se je razvijala in dorasla ličinka v 8 dneh in tedaj se ima zabubiti.

Vse to je opazila matica v panju in čebele, vsled česar so ponehale čebele z današnjem obilne krme matice. Ona se je pa izpraznila, ter zalegla vse jajčeca, tako se jej je zadek prav stisnil in postala je lahka za vzlet zblížajočim s se rojem.

(Dalje.)

PRODA SE KRASNO VELEPOSESTVO NA HRVATSKEM

350 oral. prvovrstne zemlje, 40 glav živine, 20 konj, svinje, ovce, pojedelske stroje, veliki inventar, in gosp. hiša, 10 hiš za delavce, žita, pohištvo. Cena okoli 8 milijone jug. kron kakor leži in stoji.

Pri Celju, Mariboru, Ptuj, imam napredaj krasne posestve oo 2 do 300 oral. hiše vile, gostilne, mline in žage, tovarne, trgovine, krasno manufakturno trgovino v Mariboru, trgovino na najem s pohištvo v Celju.

Naslov **KAROL BREZNIK** (realitetna pisarna) Celju, Dolgopolje ul. 3.

Prodasta se **2 klavirja** v najboljšem stanu, več dobrih violinov, ter večja množina lepenke (rimesso) za mizarje.

Ivan Kacin, izdel. orgelj, harmonijev **GORICA, Via della Croce 10** (za Kornom.)

Proda se iz proste roke v najlepši, solčni legi se nahajajoča hiša v najboljšem stanju, s tremi stanovanji, s prostornim, lepim vrtom in travnikom s sadnim drevjem. Natančna pojasnila daja hranilnični uradnik France Kos v Idriji.

Tovarna in pred vojno tudi restavracija, veliko dvorišče, pripravo za vsako večje industrijo v Gorici, Tržaška cesta št. 24-26 se prodaja. Natančne podatke da: F. Batjel, Ljubljana Stari trg 28.

Prva kmetsko gosp. zadruga v Selu pošta Črniče ima v zadrugi kleti več sto hl. dobrega vipavskega vina. Odaja od 46 l. naprej po zmernih cenah. Se priporoča cenj. krčmarjem in trgovcem. Odbor.

Pohištvo rabljeno vsake vrste tudi za novoporočence je na prodaj po zmernih cenah v zalogi Leopolda Zucchiatti ul. Formica 27 (na vogalu ul. Cappella).

Zahvala.

Najsrčnejša zahvala vsem sorodnikom, zancem in sploh vsem udeležencem, ki so v tako obilnem številu spremili k večnemu počitku našo nepozabno mamo, soprogo, staro mater in taščo

Antonijo Hočevnar.

Prisrčna hvala čč. duhovščini, darovalcem krasnih vencev in šopkov, pevskega zboru, posebno onim, ki so pokojni olajšali z dejanjem in tolažili zadnje ure.

Bog povrni vsim stotero!

Štanjel, dne 17. maja 1921.

Žalujoči ostali.

PODRUŽNICA LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE

:: V GORICI, ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

**** Telefon št. 50. ****

Brzjavni naslov:

Ljubljanska banka.

Delniška glavica
SHS kron

CENTRALA:

Rezerva SHS
kron

50 MILIJONOV.

LJUBLJANA.

45 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Celovec, Celje, Maribor, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8½—12 in od 3—5.

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.